

Asia E 70/2020 vp

Komission ehdotus pelastuspalvelumekanismipäätöksen N:o 1313/2013/EU muuttamisesta

Tausta; Komissio antoi 2.6. uuden ehdotuksen pelastuspalvelumekanismipäätöksen muuttamiseksi. Taustalla on erityisesti COVID-19-pandemian myötä esiin noussut tarve tehostaa Euroopan unionin valmiutta vastata vakaviin, laaja-alaisiin suuronnettomuus- ja kriisitilanteisiin, erityisesti tilanteissa, jotka koskevat samanaikaisesti lähes kaikkia jäsenmaita.

Ehdotuksen sisältö; Komissio katsoo, että pelastuspalvelumekanismilta vaaditaan enemmän joustavuutta ja riippumattomuutta toimia unionin tasolla, silloin kuin jäsenvaltiot ovat kykenemättömiä toimimaan ylivoimaisessa tilanteessa.

Komissio ehdottaa nykyistä pelastuspalvelumekanismia koskevan lainsäädännön kohdennettua uudistamista siten, että komissio voisi suoraan hankkia ja hallinnoida rescEU-valmiuksia sekä tarjota kuljetus- ja logistiikkajärjestelyjä avun toimittamiseen, hätäavun koordinoitikeskus ERCC:n roolia vahvistettaisiin ja budjetin täytäntöönpanoa yksinkertaistettaisiin. RescEU-valmiuksia esitetään rahoitettavaksi 100 % EU-budjetista.

Komission esitys on osa komission elvytyspakettia, ja rahoitusta esitetään 3,1 MRD euroa, josta 1 106 000 000 euroa katettaisiin unionin vuosien 2021–2027 monivuotisesta rahoituskehyksestä ja 2 000 000 000 euroa ns. elpymisvälineen kautta (eng. Next Generation EU; European Union Recovery Instrument).

Ehdotuksessa on osittain kyse KOM toimivallasta. Ehdotuksen oikeusperustan Art 196 SEUT mukaan pelastuspalvelu kuuluu ensisijaisesti jäsenvaltioiden toimivaltaan. Unionilla on tukeva ja täydentävä rooli.

Suomen kanta; Suomi tukee ehdotuksen tavoitetta parantaa ja tehostaa Euroopan unionin valmiutta vastata vakaviin, laaja-alaisiin suuronnettomuus- ja kriisitilanteisiin. Ehdotus voi toimiessaan edistää myös Suomen kansallista valmiutta.

Suomi korostaa, että ensisijainen vastuu pelastusvalmiuksien ja varautumisen kehittämisestä on jäsenvaltioilla itsellään ja komission toimet ovat näitä tukevia ja täydentäviä.

Mikäli komissiolle osoitetaan ehdotuksen mukaisesti aiempaa laajempi rooli valmiuksien hankinnassa, varastoinnissa tai kuljetusjärjestelyissä, tulee komission toimivallan laajuus olla selkeästi rajattu erittäin laajoihin, maiden rajat ylittäviin kriisitilanteisiin, kuten nykyisen koronapandemian kaltaiset tilanteet, ilmastonmuutoksen vuoksi todennäköisemmät ja vaikutuksiltaan laajemmat luonnononnettomuudet ja muut sään ääri-ilmiöistä aiheutuvat kriisit sekä teollisuusonnettomuudet

Asian käsittelyvaihe; Ehdotuksen käsittely on alkanut neuvoston työryhmässä.